

Adı :

Soyadı :

Sınıfı : No :

B
KİTAPÇIĞI

KAHRAMANMARAS
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

ORTAK
SINAV
Türkçe Dersi
I. Dönem I. Ortak Sınavı

1. Halk hikâyelerinde ilk olarak hikâyeye konu olan bir olay gerçekleşir. Sonra bu olay sözlü gelenek içinde kuşaktan kuşağa aktarılır. Bu aktarmalarda, hikâyeyi anlatanlar hikâyelerin bazı bölümlerine türküler de dâhil ederler. Daha sonra âşıklar (saz şairleri, halk şairleri) bu hikâyeleri belli bir sıraya göre yeniden düzenleyerek halka açık yerlerde saz eşliğinde anlatırlar.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halk hikâyelerinin içeriği
B) Âşıkların halk hikâyelerine etkisi
C) Müzik ve halk hikâyeleri ilişkisi
D) Halk hikâyelerinin oluşumu

2. İbn-i Sina, yaptığı bir deneyde iki kuzuyu iki ayrı kafese koyar. Kuzular; aynı yaşta, aynı kiloda, aynı cinstir. Aynı şekilde beslenen kuzular için tüm şartlar eşittir. Ancak yan kafeste bir kurt vardır ve kurdu yalnızca kuzulardan biri görebilmektedir. Kurdu gören kuzu, zaman geçtikçe yemek yememeye ve huzursuz davranmaya başlar. Gittikçe zayıflar, güçsüzleşir. Kurdun, kuzuya hiçbir şey yapmamasına rağmen kuzu ölmüştür. Kurdu görmeyen kuzu ise son derece sağlıklı ve huzurludur.

İbn-i Sina'nın yaptığı bu deneyin asıl amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Korku ve stresin canlılara verdiği zararı göstermek
B) Dayanıklılığın kişiden kişiye değiştiğini ispatlamak
C) Huzursuzluğa neden olan durumları ortaya çıkarmak
D) Canlıların korkularıyla nasıl yüzleşeceğini göstermek

3. Esneme, ağzın genişçe açılarak akciğerlere yüksek miktarda havanın çekildiği ve sonrasında havanın yavaşça verildiği bir reflekstir. Beyin sıcaklığının artması, burun mukozasındaki kan akışını hızlandırır. Bu da esnemeyi tetikler. Esneme sırasında ağızımızın genişçe açılmasıyla gözlerimiz kapanma noktasına gelir ve göz çevresindeki yüz kasları kasıldığı için gözlerimiz yaşarır. Esneme, çoğunlukla uykudan önce veya sonra oluyorsa yorgunluk belirtisidir. Kişinin uyuduğu saat arttıkça esneme azalır.

Bu metinden “esneme” ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Esneme anında vücudun fiziksel tepkiler verdiği
B) Uyku süresine göre esneme sıklığının farklılık gösterdiği
C) Yorgunluk dışındaki durumlarda da esnemenin meydana geldiği
D) Esneme davranışının öğrenilmiş bir tepkinin sonucu olduğu

4. Penguenler perde ayaklı deniz kuşlarıdır. Güney Kutbu, Yeni Zelanda, Avustralya, Güney Amerika, Güney Afrika ve Galapagos Adaları'nın kıyılarında yaşarlar. Boyları 30–105 cm arasında değişen 18 kadar penguen türü bilinmektedir. Penguenlerin en irileri olan imparator penguenler 45 kg ağırlığa ulaşır. Sıcak bölgelere doğru gidildikçe boyları küçülür. Deniz kabukluları, balık ve mürekkep balıkları ile beslenirler. Tüyleri, kuş tüylerine hiç benzemez. Sırtları siyah veya gri, karın kısımları beyaz ince ve pulsu tüylerle örtülüdür.

Bu parçada “penguenler” ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yaşam alanlarına
B) Fiziksel özelliklerine
C) Yaşam sürelerine
D) Beslenme alışkanlıklarına

5. Dünyamız kendi eksenini çevresindeki bir tam turunu yirmi dört saatte tamamlar. Dünya'nın yer çekimiyle yüzeyde tutulan her şey, onunla birlikte hareket eder. Buna insanlar, okyanuslar hatta atmosfer de dâhil!.. İşte bizim de Dünya'nın üzerinde, onunla birlikte aynı hızda hareket ediyor olmamız ve Dünya'nın dönüş hızının hemen hemen hiç değişmemesi bu dönüşü algılamamızı engeller.

Bu parça aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Dünya'nın döndüğünü neden hissetmiyoruz?
B) Dünya'nın dönüş hızı neden değişmez?
C) Dünya'nın dönüşünün insanlar üzerindeki etkisi nedir?
D) Dünya'nın dönüşü neden yirmi dört saatte tamamlanır?

6. Rönesans kavramı, üzerinde fikir birliğine varılmışçasına her türlü yeniliği vurgulamak için düşünülmekten her yerde kullanılıyor. Bugün yüklenen anlamlarından çok uzak bir biçimde Rönesans kavramı iki temel amaca göndermede bulunur ve hizmet eder. Bu amaçlardan birincisi, Batı'da yaklaşık bin yıldan fazla süren Orta Çağ'ın sınırladığı düşünce atmosferinin sonunun geldiğini belirtmektir. İkincisi ise, yine bu bakış açısının devamı olarak, hümanistlerin yeni ve aydınlık olanı temsil ettiklerine ilişkin düşüncelerini vurgulamaktır.

Bu parçada yazarın eleştirdiği düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hümanistlerin hedeflerine bağlı kalmaması
B) Orta Çağ düşünce yapısının insanlar üzerindeki etkisi
C) Rönesans kavramının yanlış anlamda kullanılması
D) Rönesans'ın ortaya çıkış amacına hizmet etmemesi

7. Durmak sözcüğünün bazı anlamları aşağıda verilmiştir.

- Varlığını sürdürmek
- Hareketsiz durumda olmak
- İşlemez olmak, çalışmamak

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “durmak” sözcüğü bu anlamlarının dışında kullanılmıştır?

- A) Gemi kanal rıhtımında demir atmış duruyordu.
B) Bileğimdeki saat, içine su kaçtığı için durmuş.
C) Türklerin eski kitabeleri hâlâ duruyor.
D) Dün gecedan beri devam eden yağmur sonunda durdu.

8. “Bulmak” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “hatırlamak” anlamında kullanılmıştır?

- A) Bu işaretin neyi gösterdiğini bulmuş.
B) Şu kuvvetin, cevherin sırrını bulmaya çalışıyorum.
C) Caminin ismini bir türlü bulamadım.
D) Evin tadilatı için yüz bin lira bulmamız gerekiyor.

9. “Devrilmek” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi olarak kullanılmamıştır?

- A) Bir düzine kadar, aman dilemeye bile vakit bulamadan devrildi.
B) İkinciye devrilen günün dakika dakika tadını çıkarmaya bayılırdım.
C) Köy meydanındaki koca çınarın devrilmesi bile günlerce sürmüştü.
D) Saman yüklü tır, freni arızalandığı için devrilerek yoldan çıktı.

10. Nereden geldiği belli olmayan bir gürültü sis içinde kaynıyor, yaklaşıyor, uzaklaşıyor, dalgalanıyordu. Kös, kalkan, boru sesleri at kişnemelerine karışıyor; alınan emirler, yüzlerce ağız tarafından ayrı ayrı tekrarlanıyordu. Bastıkları yerleri görmeyen askerler, savaş düzeninde bağırarak, duyduklarını tekrarlayarak duman içindeki savaş meydanında ilerliyordu. Sağ taraftan topçuların bağırışları işitiliyordu. Etrafını saran gürültüden hücumun başladığını kaledekiler de anladı. Boru, trampet, hurra sesleri aksetmeye, tek tük tabanca tüfek atılmaya başladı.

Bu parçada hikâye unsurlarından hangisine yer verilmemiştir?

- A) Kişi B) Olay
C) Yer D) Zaman

11. Aşağıdaki dizelerin hangisinde kullanılan söz sanatı, yay ayraç içerisinde yanlış verilmiştir?

- A) Her zaman genç gözlerinde gülüyor
Şu kocamış ve yorgun İstanbul (Konuşturma)
B) Bir bahar sabahının karanlığında ıssız
Gökte diz çökmüş iki titrek ışıklı yıldız (Kişileştirme)
C) Gözyaşın mürekkep, kaşların kalem
Ayrılık defterini yaz uğrun uğrun (Benzetme)
D) Bir ah çeksem dağ taş eritir
Gözüm yaşı değirmeni yürütür (Abartma)

12. Kuşlar arasında yarasa ne ise düşünceler arasında kuşku da odur. İkisi de hep alacakaranlıkta uçarlar. Kuşkularımızı baskı altına almak, hiç değilse gözaltında bulundurmak zorundayız. Yoksa kuşkular kafamızı bulandırır, arkadaşlarımızı yitirmemize yol açar, işimizi bozar.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetme yapılmıştır.
B) Neden – sonuç cümlesi vardır.
C) Öznel bir anlatım kullanılmıştır.
D) Abartma cümlesine yer verilmiştir.

13. Ay ve gün adları belli bir tarih bildiriyorsa büyük harfle, bildirmiyorsa küçük harfle başlar.

Bu açıklamaya göre

- I. 30 Ağustos'ta müthiş bir zafer kazanılmıştır.
II. Bu yıl şubat ve mart ayları çok soğuk geçti.
III. 24 Ekim pazartesi günü Ankara'da olacağım.
IV. Kasım'ın 10'unda Atatürk'ü anma töreni yapılacak.

cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayraçla boş bırakılan yere virgül (,) getirilemez?

- A) Şiirinde çocukluğundan () gençlik yıllarından bahsederdi.
B) Ya bu odayı temizlersin () ya da bir daha buraya gelmezsın.
C) Hayır () bu konuda sizinle aynı fikirde olmak zorunda değilim.
D) Mahallede çocuklar top oynuyor () istedikleri gibi eğleniyordu.

15. Teraryum, yani akvaryumun içine toprak koyup içine bitki dikmek, ilk kez Londra'da uygulanan bir tekniktir. Dr. Ward, Londra'da yetişmesi mümkün olmayan tropik bitkileri kavanozların içinde yetiştirmeye başlıyor ve bitkilerin ihtiyacı olan tropik ekosistemi bu kavanozlarda oluşturabildiğini görüyor. Toprak akvaryumlar, aynı tropik sistemlerde olduğu gibi devamlı nemli olan bir doğal alan oluşturuyor ve böylece içindeki bitkiler gereken besinleri ediniyor. Teraryumu ilk yaptığınızda verdiğiniz can suyu akvaryumun yapımı tamamlanıp da ağzı kapatılınca buharlaşıyor ve âdeta yağmur gibi bitkilerin üzerine yağıyor, toprağa düşüyor ve sonra tekrar buharlaşarak ekosistemin dönüşümünü tamamlıyor.

Bu parçaya getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tropikal Bitkiler
B) Tropik Ekosistem
C) Toprak Akvaryumlar
D) Bitki Yetiştirme Teknikleri

16. Aşağıdaki dörtlüklerin hangisi “Gönül bir sırça saraydır, kırılırsa yapılmaz.” atasözünün anlamını **tam olarak** karşılar?

- A) Başın olsa da yüksek
Gözün enginde gerek
Kibirle yürüyerek
Yolu incitme gönül
- B) Kırma dostun kalbini
Onaracak ustası yok
Soldurma gönül çiçeğini
Sulamaya ibrik yok
- C) Güzelliği hiçe sayıp
Kusur görmek hüner değil
İnsanların ayıbını
Yüze vurmak hüner değil
- D) Bir kez gönül yıktınsa
Bu kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi
Elin yüzün yumaz değil

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden **farklı** türde bir fiilimsi kullanılmıştır?

- A) Arkadaşından utana sıkıla özür diledi.
- B) Zil çalınca çocuklar koşarak bahçeye çıktı.
- C) Heyecanla beklediği gün gelmişti sonunda.
- D) Son hazırlıkları yapıp hemen yanınıza geliyorum.

18. Aşağıdaki cümlelerden hangisi kanıtlanabilirlik açısından diğerlerinden farklıdır?

- A) Başkonuş, başta sümbül ve salep olmak üzere birçok endemik bitkiyi bünyesinde barındıran ve göçmen kuşların uğrak yeri olan bir yayladır.
- B) TBMM, Kurtuluş Savaşı'nda işgale direnişi nedeniyle 5 Nisan 1925'te şehre İstiklal Madalyası vermiştir.
- C) Asur yazıtlarında adı “Markasi” veya “Markas” olarak geçen şehir, Gurgum Krallığı'nın başkenti olmuştur.
- D) Tarihî ve doğal güzellikler yönünden zengin olan şehrin tescilli gıdaları eşsiz dövme dondurma, tarhana ve biberdir.

19. Bir ikilidir ağlamak ve gülmek. Ağlamak; sanılanın aksine çaresizlik, zayıflık, güçsüzlük demek değildir bence. Gariptir belki ama ben ne zaman ağlayan birini görsem içim gerçekten acısa dahi bir miktar da sevinirim. Çünkü üzülmeyi becerebilen bir kişi, sevmeyi de bir o kadar iyi becerebilir. Ağlayabilen bir insan, gülmenin o mükemmel kıymetini daha iyi anlayabilir.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Makale
- B) Deneme
- C) Sohbet
- D) Öykü

20. Genellikle volkanik olayların aktif olarak gözlemlendiği ülkelerde görülen siyah kumlu plajlar, yeryüzünün en nadide manzaralarındandır. Âdeta bir kartpostalı andıran siyah kumlar, sıcak lav ve deniz tuzunun etkileşimi sonucunda oluşur. Her ne kadar adı “plaj” olsa da kumu, el değmeyecek kadar yüksek ısıda olduğundan burada güneşlenmek ya da kumda uzanmak imkânsızdır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Benzetme cümlesi
- B) Koşul – sonuç cümlesi
- C) Karşılaştırma cümlesi
- D) Neden – sonuç cümlesi